

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousministeriö

Pello 26. huhtikuuta 2018

kirjaamo@mmm.fi

orian.bondestam@mmm.fi

Viite: Ministeriön lausuntopyyntö 15.3.2018 - diaari 591/01.01/2018

Jokiseuran lausunto YKP:n toimeenpanolain 1048/2016 ja valtioneuvoston asetuksen 1050/2016 muuttamisesta

MMM pohjusti YKP:n toimeenpanolakia HE 103/2016 v seuraavasti: *"Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) III osasto sisältää unionin yhteisen kalastuspolitiikan, joka on Euroopan unionin kalastuksen ja vesiviljelyn hallintoväline. Koska kalat ovat liikkuva luonnonvara, niitä pidetään yhteisenä omaisuutena, joiden käyttöä koskevat yhteiset säännöt."* - Vaikka kalat ovat liikkuva luonnonvara, vaelluskaloille on laadittu omat norminsa, biologinen kotijokiperiaate. Lohistrategiassa määritettiin selvitettäväksi lohien kalastuksen oikeudellinen perusta kansallisessa ja kansainvälisessä lainsäädännössä. Niitä ei tehty, joten lakiin jäi valuvikoja. Kun toimeenpanolaki nyt avataan, samalla on syytä korjata lakiin jääneitä valuvikoja.

Anadromisena kalana lohi poikkeaa täysin merellisistä kaloista. Siitä huolimatta lohien kalastusta pyritään hallinnoimaan merellisten kalojen tavoin. Kansalliset lohikiintiöt määrätään päältä merelle. MMM ei ole halunnut luoda menettelyä, jossa vaelluskalojen pyynnin kohdentamista olisi käsitelty, vaikka lohistrategiaan kirjattiin selvitettäväksi *"lohenkalastusmuotojen taloudellinen analyysi ja kantakohtaisen kalastuksen biologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset"*. Merkkiäkään siitä, että selvityksiä aiottaisiin tehdä, ei näy.

Tästä huolimatta MMM haluaa stabiloida lohien sekakantakalastuksen merellä mahdollisimman korkealle tasolle. Lakiesityksen pääasialliseksi sisällöksi sanotaan tavoite *”Suomen kalastuskiintiöiden lisämäärien hyödyntämiseksi” ja ”Kiintiöjärjestelmän täydentäminen mahdollisuudella ylittää Suomen kalastuskiintiöt ja toimijakohtaiset kalastuskiintiöt enintään kymmenellä prosentilla antaisi lisäjoustavuutta järjestelmään ja nostaisi Suomen kalastuskiintiöiden käyttöastetta.”* ja lisäksi: *”Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä tai 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä enemmän kuin kymmenellä prosentilla, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitetut seuraamukset.”*

Tämä tarkoittaa merialueen etuoton kavattamista. Toisin sanoen merikalastajien oikeutta Tornionjoen ja muiden Perämeren jokien luonnonlohiin lisätään jokialueiden kalastusoikeudenomistajien oikeuksien pienentämisen kustannuksella - mikä käytännössä tarkoittaa yhä vähemmän lohia kotijokiinsa.

Tornio- Muoniojokiseura on toiminut johdonmukaisesti kantakohtaisen lohienkalastuksen puolesta. Lohien rannikkokalastus on sekakantakalastusta. Jokiseuran ja kalastuskomissaari Maria Damanakin vetoomusta ottaa huomioon merilain artiklasta 66 johtuvat määräykset ei ole noudatettu. Jokiseura ei tue MMM:n esitystä Suomen kalastuskiintiöiden lisämäärien hyödyntämiseksi.

Esitetty monimutkainen kiintiöiden ylityksillä pelailu varmasti lisää kalastusta, mutta ei ole tätä päivää. Siinä haukataan huomiosista ja menettely on varovaisuusperiaatteen vastaista. Lisäksi se lisää hallinnollista taakkaa toisenlaisista arvioista huolimatta. Jos kikkailulla saadaan pieni lisähyöty merikalastukseen, on tappio joella moninkertainen. Jos ja kun laki nyt avataan, niin samalla tulee varovaisuusperiaatteen vuoksi säätää siitä, että käyttämätöntä lohikiintiötä ei siirretä seuraavalle vuodelle. Siirrettävä lisäkiintiö kohdistuu tuleviin ikäluokkiin, joiden kalastuksesta ei ole tieteellistä neuvoa. Lohta ei pidä kirjata muun kuin kohdelajin kalastuskiintiöön, eikä tällaista mahdollisuutta edes yhdeksän prosentin edestä tule olla laissa.

Lakiesityksen toisena tavoitteena on saada kontrolliin ja merkinnän piiriin ”jokialueelta” kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen lohien ensimyynti. Esitys vaikuttaa eriskummalliselta. Sanottiinhan alkuperäisen lain perusteluissa: *”Jatkovalmistelussa kaikki lohien terminaalikalastusalueet on otettu huomioon saalishistorian laskentaperusteissa sekä korotettu siirrettävien käyttöoikeuksien keskittymisen rajaa 200 promilleen.”* Kenellekään ei varmastikaan tullut mieleen, että terminaalin perukalla oli valuvika, porsaanreikä, josta merkitsemätöntä ja kiintiön ulkopuolista lohta tulisi markkinoille. Kiintiön kiertäminen pitää totaalisesti estää.

Lausunnon antamista ”jokikalastuksen” suhteen vaikeuttaa se, että lausuntopyyntönsä ei ole kerrottu kuinka pitkälle jokialuetta määräykset aiotaan ulottaa eikä sitä, missä ministeriö katsoo jokialueen ja merialueen rajan sijaitsevan. Vaikka toimeenpanolain oikeusvoima ylittää kalastuslain, ei sillä voi määrätä kalastuksesta muualla kuin sillä alueella minkä unionin yhteisen kalastuspolitiikan perusasetus kattaa. On epäselvää

antaako YKP:n 1. artiklan b-kohta esitettyyn menettelyyn toimivaltuuden. Mikäli toimivaltuus ei riitä, niin lohien merkintävaatimus tulee säätää kiduskansimerkintäpannoin muun normiston avulla. Kun esityksessä ilmiselvästi tarkoitetaan merialueen kaupallisia kalastajia, niin kyseiseltä, jokialueeksi kutsutulta alueelta, pyydetyt lohet on sisällytettävä kansalliseen lohikiintiöön.

On varmistettava, että "jokialueelle" myönnettäviä tunnuksia ei käytetä merellisen kalastuksen lisäämiseksi. Kaikki kaupallinen lohisaalis on laskettava kansalliseen merikiintiöön, oli se sitten kalastettu ministeriön nyt kuvaamilta "jokialueilta" tai kun se on kalastettu merenpinnan tasolta, merellisiä aluksia käyttäen, kaupallisten kalastajien toimesta.

Jokiseura tyrmää Maa- ja metsätalousministeriön 15.3.2018 antaman esityksen YKP:n toimeenpanolain 1048/2016 ja valtioneuvoston asetuksen 1050/2016 muuttamisesta ja esittää sen vetämistä takaisin ja lainvalmistelua eettisiin arvoihin ja varovaisuusperiaatteeseen perustaen.

Kunnioitavasti

Tornio-Muoniojokiseura ry
Kalervo Aska, pj.

jokiseura@tornionjoki.fi
www.jokiseura.fi